

Ara tenim clara la importància del sistema sanitari públic, i en el futur?

El 80% estaria disposat a pagar un nou impost per finançar innovacions mèdiques que permetin preparar el sistema de salut públic per a afrontar crisis sanitàries similars en el futur

Protesta a l'Hospital de Vic per la paga extra per als sanitaris. | Adrià Costa.

Les retallades que va patir el sistema sanitari públic durant els anys posteriors a la crisi de 2008 van passar relativament desapercebudes entre la població. En canvi, la pandèmia de la CoViD-19 ha posat de manifest **la importància del sistema sanitari públic**, així com el compromís i la professionalitat dels seus treballadors.

Amb l'objectiu de **mesurar i quantificar aquest canvi en la manera d'entendre i valorar el sistema sanitari públic** per part de la població espanyola, juntament amb dos professors de la Universitat de Barcelona i de l'Institut d'Economia de Barcelona, Pilar Sorribas i Dirk Foremny, hem realitzat un estudi basat en una enquesta representativa del conjunt de ciutadans espanyols.

De manera més específica, ens focalitzem en dos aspectes principals:

Si l'aparició de la CoViD-19 ha modificat la disposició dels ciutadans a pagar per finançar el sistema de salut públic

El possible impacte que ha pogut tenir la pandèmia sobre la salut mental de la població.

El treball es pot consultar aquí. Ja que l'objectiu és avaluar el canvi en aquests dos aspectes, en el qüestionari s'utilitzen algunes preguntes seguint el mateix format que en l'Enquesta Nacional de Salut de 2017 i el Baròmetre Sanitari de 2018.

Foremny, D.; Sorribas-Navarro, P., Vall Castelló, J. (2020). Living at the Peak: Health and Public Finance During the Covid-19 Pandemic. SSRN

Així, un total de **1.097 persones** de diferents Comunitats Autònomes, grup d'edat i gènere van respondre el qüestionari durant els dies 2 i 3 d'abril. Aquesta data correspon a la tercera setmana de confinament i la primera de confinament total. En aquell moment, a Espanya, hi havia un acumulat de més de 100.000 persones confirmades com a positives per CoViD-19 i cada dia s'estaven diagnosticant més de 5.000 nous casos i més de 800 morts directament atribuïbles a la pandèmia (tot i que ja s'ha comprovat a través dels mitjans de comunicació la dificultat que tenen les autoritats a l'hora d'atribuir les morts a una causa específica).

Començo revisant els resultats que trobem sobre la salut mental de la població. Per tal de capturar aquests efectes, introduïm quatre preguntes al qüestionari que permetran identificar afectacions relativament lleus sobre la salut mental de la població:

Durant les últimes dues setmanes, has sentit que les teves preocupacions t'han fet perdre la son?

Durant les últimes dues setmanes, t'has notat constantment sobrepasat i/o en tensió?

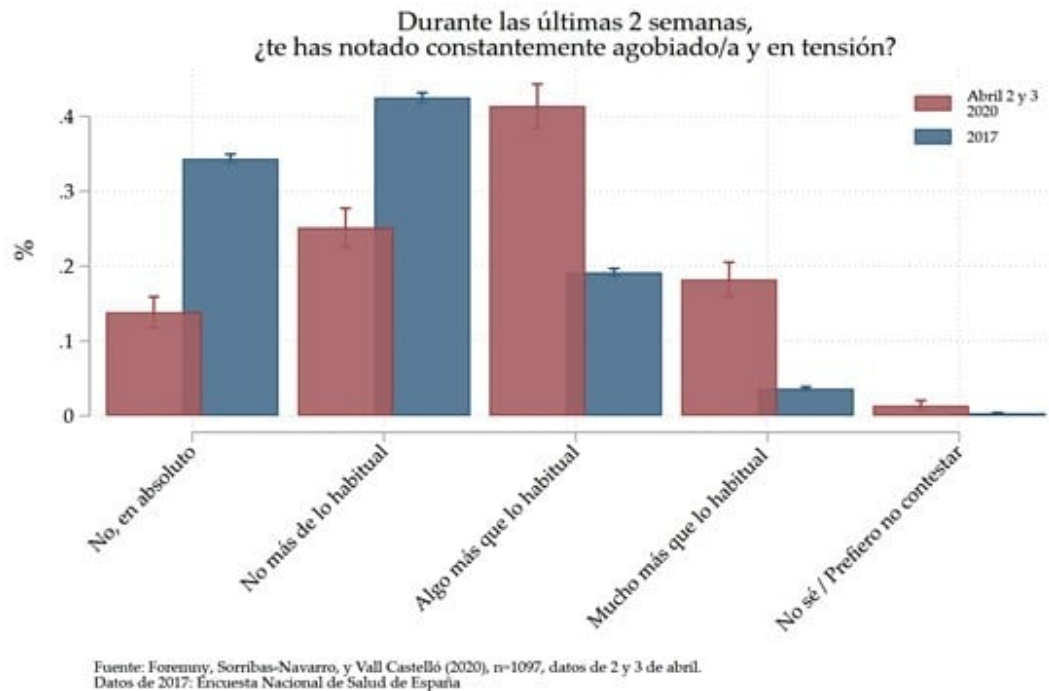
Durant les últimes dues setmanes, has tingut la sensació que no pots superar les teves dificultats?

Durant les últimes dues setmanes, t'has sentit poc feliç o deprimat?

Per aquestes quatre preguntes, les possibles respostes són les mateixes: no, en absolut; no més de lo habitual; una mica més de l'habitual; molt més del que és habitual.

Al gràfic que es mostra a continuació es presenta el resultat d'una de les preguntes; concretament la que es refereix al nivell de tensió durant les últimes dues setmanes. Una pregunta que es troba en el mateix format en l'Enquesta Nacional de Salut de 2017 cosa que, per tant, permet de veure la diferència en les respostes actuals dels ciutadans respecte a aquest període pre-CoViD.

Com s'observa al gràfic, tan el percentatge de persones que confessen estar constantment sobrepasades i en tensió, com les que tenen aquests sentiments de manera més recurrent del que és habitual, **augmenten de manera considerable en les respostes obtingudes durant el període de confinament**. Per exemple, el percentatge de persones que afirmen estar més sobrepasades i en tensió de l'habitual creix del 20% al 2017 al 40% al 2020, i els ciutadans que asseguren estar sobrepasats i en tensió de manera constant s'incrementen del 4% al 2017 fins al 19% durant el moment més estricte del confinament.

Gràfic 1. Percentatge de persones que estan constantment sobrepassades i en tensió: comparativa entre 2017 i 2020. Font: Elaboració pròpia.

Aquest **deteriorament en la salut mental auto-informada com a conseqüència de la irrupció de la pandèmia** és una constant en les quatre preguntes que s'avaluen en l'article. A més, també es veu que l'afectació impacta sobre tots els grups poblacionals, tot i que els efectes són marginalment inferiors per a les persones que disposen d'una font d'ingressos mensuals estable, com el col·lectiu de funcionaris i pensionistes.

Per tal d'avaluar el segon aspecte important que s'aborda a l'estudi, els efectes de la pandèmia sobre la disposició a pagar per finançar la sanitat pública, s'utilitza el mètode experimental de la següent manera: dividim la mostra de persones en tres parts, a dues de les parts els ensenyaem un vídeo informatiu curt diferent i a la tercera part de la mostra no l'exposem a cap tipus d'informació addicional i, per tant, actua com a grup de control en l'experiment. El primer dels vídeos aporta informació sobre la taxa de mortalitat per grups d'edat -entesa com el número de persones que moren a causa del virus com a percentatge del número de persones infectades-, mentre que el segon vídeo introdueix informació sobre la taxa d'incidència de la malaltia a nivell de comunitat autònoma. En ambdós casos, la informació proporcionada s'obté de dades oficials del Ministeri d'Interior espanyol en data d'1 d'abril.

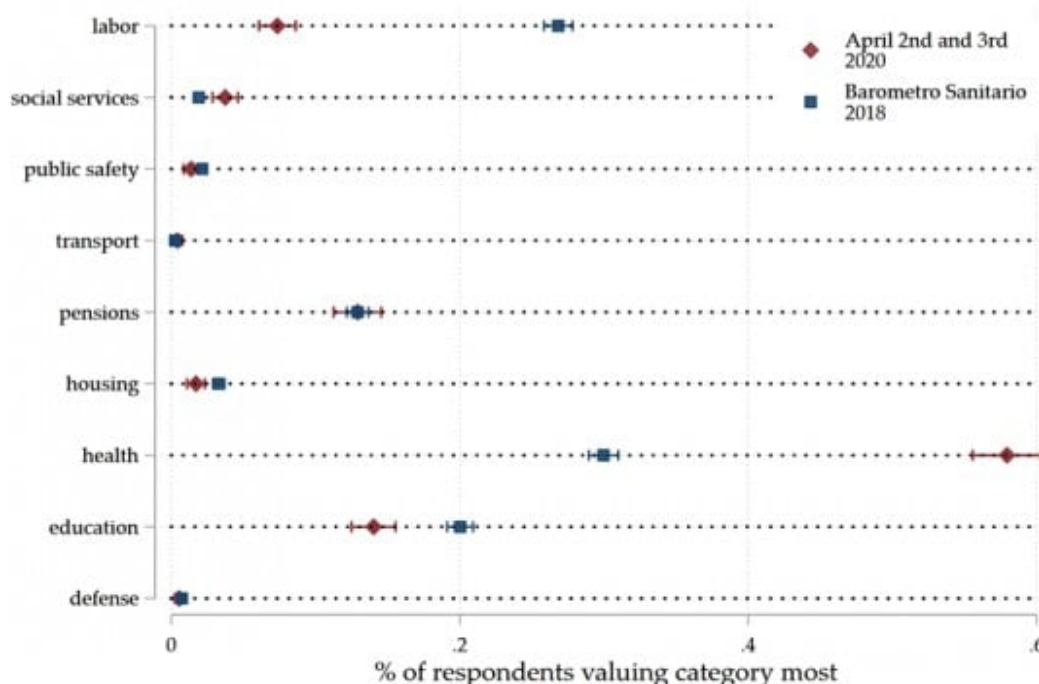

Protestes de la Marea Blanca en contra de les retallades en sanitat, el 2019. Foto: Anna Mira.

Així doncs, com es veu afectada la disposició a finançar la sanitat pública quan els individus reben informació veraç i oficial sobre la seva probabilitat de ser infectat o de morir a causa del virus (segons la seva comunitat autònoma o segons el seu grup d'edat)?

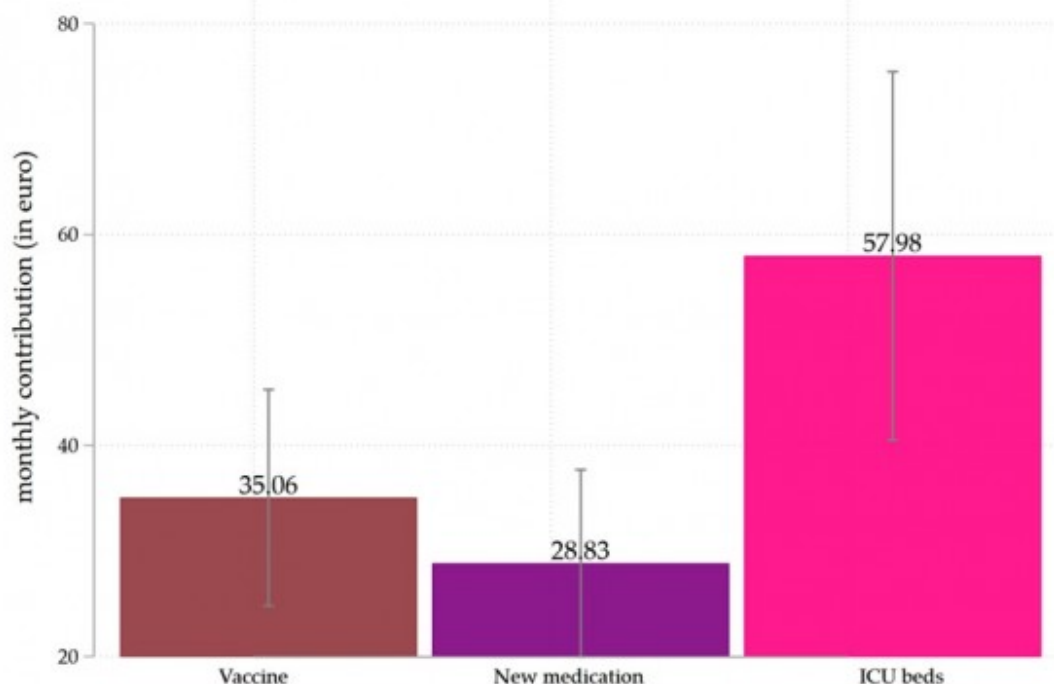
Comparem aquests efectes amb les dades obtingudes en la mateixa pregunta inclosa en l'enquesta del Baròmetre Sanitari de 2018.

Al segon gràfic es pot comprovar com, el 2018, el 25% de les persones enquestades posaven la salut com el servei públic de major importància, mentre **que aquest percentatge augmenta fins al 58% durant el pic de la pandèmia a principis d'abril**. A més, aquests efectes són més grans en el grup de persones que veuen el vídeo informatiu sobre la taxa de mortalitat per grups d'edat i, sobretot, en el grup de major risc (persones de més de 60 anys).

Gràfic 2. Partida pressupostària més valorada el 2018 i el 2020. Font: Elaboració pròpia.

Finalment, l'estudi també permet detectar que **el 80% de les persones enquestades afirmen que estan disposades a pagar un nou impost per tal de poder finançar innovacions mèdiques** que permetin preparar al sistema de salut públic per a afrontar possibles crisis sanitàries de magnitud similar en el futur. En particular, com es pot observar en el tercer gràfic, els ciutadans estan disposats a aportar 58 euros al mes si el que es finança amb el nou impost és una ampliació en els llits de les Unitats de Cures Intensives dels hospitals públics, 35 euros al mes per tal de trobar una vacuna per protegir-nos contra la CoViD-19 i 29 euros al mes per descobrir nous tractaments mèdics per minimitzar els efectes del virus.

Gràfic 3. Disposició a pagar per millorar la gestió de la crisi sanitària. Font: Elaboració pròpia.

Tan els resultats que mostren els efectes sobre la salut mental de la població com els que corroboren la major consciència ciutadana de la importància del sistema de salut públic han de ser interpretats com a **representatius de la resposta ciutadana a curt termini**. Per tant, tot i la importància i la magnitud dels efectes mostrats, resulta crucial poder repetir l'estudi un cop s'acabin les mesures extraordinàries sobre la població (i la gent recuperi una certa normalitat), per **entendre si aquests són efectes persistents en el temps o si, contràriament, la gent oblidarà la pressió a què ha estat sotmès el sistema sanitari...** fins que aparegui la pròxima crisi de salut pública.

Altres articles d'interès:

[noticiadiariambautor]93/101[/noticiadiariambautor][noticiadiariambautor]93/120[/noticiadiariambautor][noticiadiariambautor]93/96[/noticiadiariambautor][noticiadiariambautor]93/103[/noticiadiariambautor][noticiadiariambautor]93/110[/noticiadiariambautor]